

А.С. Олійник,
здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»,
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
наук. керівник – ст. викладач Л.П. Дабіжа

ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ В ЗОБРАЖУВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНЯТ

Залучити дитину до краси і гармонії, до світу мистецтва, пробудити її творчі здібності й бажання займатися різними видами художньої діяльності – надзвичайно важливе завдання виховання. В Програмі виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» художня діяльність дитини розглядається як поєднання різних видів зображувальної діяльності, які спрямовані на розвиток творчої активності дошкільнят, їх образного мислення, уяви, фантазії, вміння сприймати чарівність та унікальність навколишнього світу, берегти і творити красу [4]. Ще В.О. Сухомлинський стверджував: витоків здібностей та обдарувань дітей – на кінчиках їх пальців. Від пальців ідуть струмочки, які дають наснаги творчій думці. Іншими словами, чим більше майстерності в дитячих долоньках, тим розумніша дитина.

Дошкільний вік – це сензитивний період для розвитку у дітей продуктивної творчої діяльності. Проблемою розвитку дитячої образотворчості займалися А.В. Бакушинський, Д.Б. Богоявленська, А.А. Венгер, Н.А. Ветлугіна, Т.Г. Казакова, Т.С. Комарова, А.В. Різдвяна та ін. Однак практичний аспект реалізації розвитку художніх здібностей дітей дошкільного віку засобами зображувальної діяльності залишається завжди актуальним, оскільки стрімко змінюються точки зору щодо психологічних і художніх умов формування здібностей, змінюються дитячі покоління і відповідно повинна змінитися технологія роботи педагогів. Як і російські вчені Б. Теплов, Ф.Н. Гोनоболіна, С.Л. Рубінштейн, В.М. Мясіщева, які ще в 40-60-х рр. минулого століття приділяли багато уваги розвитку творчих здібностей, так і сучасні науковці А.В.Запорожець, В.В. Давидова, С. Гавріна в своїх дослідженнях доводять необхідність занять зображувальною діяльністю для гармонійного розвитку дітей дошкільного віку [5].

Зображувальна діяльність є одним із самих цікавих видів діяльності дошкільнят. Вона дозволяє дитині виразити в зображуваних образах свої враження про навколишнє, відобразити в малюнку все, що її цікавить, висловити своє ставлення до цього. Всі діти люблять малювати, але творчість не може існувати під тиском та насиллям. Зберегти стійку мотивацію до художньо-творчої діяльності у дітей допомагають заняття з використанням нетрадиційних матеріалів і технік малювання.

Термін «нетрадиційний» - означає використання матеріалів та інструментів, які є незвичними для створення зображень, застосування способів малювання, що широко невідомі. Існує безліч технік нетрадиційного малювання. Їх об'єднує те, що вони дозволяють дітям швидко досягнути бажаного оригінального результату.

Досвід показує, що малювання нетрадиційними матеріалами дозволяє дитині:

- отримувати незабутні позитивні емоції;
- активізувати художній потенціал;
- привчитися до творчості;
- розвивати думки (як ще можна зобразити? як інакше?);
- розвивати самостійність;
- розвивати уявлення;
- розвивати дрібну моторику рук;
- проявити індивідуальність (немає однакових робіт);
- позбутися психологічних меж, страхів (раптом не вийде так, як потрібно).

У Базовій програмі «Я у Світі» нетрадиційні техніки відображені як вагомий чинник розвитку творчості дітей дошкільного віку. Так, наприклад, вимоги базової програми «Я у

Світі» щодо використання нетрадиційних технік малювання передбачають: (молодший дошкільний вік)

- Заохочувати дитину до експериментування.
- Створювати прості образи за допомогою різних матеріалів.
- Передавати один образ за допомогою різних технік та різних видів художньої діяльності.
- Самостійно обирати вид роботи та матеріали для реалізації свого задуму.
- Учити виконувати багатопланові композиції [1].

Нестандартні підходи до організації образотворчої діяльності дивують і захоплюють дітей. Оригінальне малювання розкриває творчі можливості дитини, дозволяє відчувати фарби, їхній характер і настрій. Адже образотворчий матеріал може бути одним і тим же – наприклад, гуашева фарба. Використовувати її можна і в техніці набризку, і змішуючи з сіллю, крупною, і малювати клейовим пензлем на гладкій поверхні картону, і в техніці малювання плямами, монотипією, поролоном, пінопластом, пальчиком, долонькою, відбитком листя, квітів і т. п.,

Однією з найважливіших умов успішного розвитку дитячої художньої творчості є різноманітність роботи з дітьми на заняттях зображувальною діяльністю. Забезпеченню цієї умови сприяє використання вихователем на таких заняттях широкого спектру нетрадиційних технік малювання, які доступні і не складні для дітей дошкільного віку. Найефективнішими серед них є: малювання пальцями; ляпкографія; малювання по зволоженому папері; малювання зім'ятим папером; відбитки губкою; друкування штампами з овочів; малювання свічкою; робота з паперовою масою; пуантилізм; ниткографія; макаронні фантазії; малюнки із солі; малювання зім'ятим целофаном; малювання квачиком з тканини; монотипія; розмивання; розбілювання; малюнок рельєфним картоном; робота із зім'ятими серветками; набризок; малювання зубною щіткою; колаж; пластилінографія; малювання по дзеркалу; малювання по склу; малювання вітражними фарбами; друкування природними формами; тканинографія; пісочні картини; кубізм; розмалювання камінчиків; об'ємна аплікація з домальовуванням деталей; акватипія; ґратаж; малювання на зім'ятому папері; тиснення на фользі; рельєфне малювання; малювання молоком; малювання пір'ям; малювання піною для бриття; малювання мильними бульбашками; малювання на клейонці; малювання жорстким пензлем; змішана техніка (воскова крейда + акварель) та ін.

Нетрадиційні техніки малювання – це спосіб створення нового, оригінального твору мистецтва, у якому гармонують все: і колір, і лінія, і сюжет. Саме використання нетрадиційних технік малювання у роботі з дошкільнятами створює атмосферу розкутості, відкритості, забезпечує розвиток самостійності дітей, формує емоційно-позитивне ставлення до діяльності. Результат такої зображувальної діяльності не може бути поганим чи хорошим, робота кожної дитини індивідуальна, неповторна.

Література

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». Видавництво «Світич». - Київ, 2008. – 148 с.
2. Використання нетрадиційних технік як засіб творчого розвитку дітей дошкільного віку. Дайджест 2 / упоряд. Н.В. Погрібняк, А.Ф. Михайліченко. – К., 2012. – 196 с.
3. Григор'єва Г.Г. Розвиток дошкільника в образотворчій діяльності / Г.Г. Григор'єва. - М., 2000. – 75 с.
4. Комарова Т. С. Образотворча діяльність дітей в дитячому садку / Т.С. Комарова - М., 2006. – 126 с.
5. Підкурманна Г.Л. Дитяча творчість. Програма та методичні рекомендації з художнього розвитку дітей дошкільного віку / Г.Л. Підкурманна // Міністерство освіти і науки України. – К., 2000. 68 с.